

Základní škola a mateřská škola Proseč ZŠ a MŠ Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772
tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, email: skola@zsprosec.cz

PLÁN PREVENCE SOCIÁLNĚ- PATOLOGICKÝCH JEVŮ

MŠ - 2022/2025

OBSAH

1. MATERIÁLY ZE KTERÝCH PROGRAM VYCHÁZÍ:

2. ÚVOD

3. ZÁKLADNÍ CÍLE

4. METODY A FORMY PRÁCE

5. TÉMATA PREVENCE PROLÍNÁJÍCÍ SE PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVOU

6. SPOLUPRÁCE S RODIČI

7. OBLASTI

8. 1. PÉČE O MOJE TĚLO

8. 2. PÉČE O ZDRAVÍ

8. 3. ZDRAVÉ STRAVOVÁNÍ

8. 4. RELAXACE

8. 5. PREVENCE PŘI VOLNÝCH HRÁCH DĚTÍ

8. 6. ŠKOLOU NABÍZENÉ AKTIVITY K VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU

8. ZÁVĚR

1. Materiály, ze kterých program vychází:

- Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a mládeže ve školách a školských zařízeních (Č. j. 20 006/2007-51)
- Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Č. j. 24 246/2008-6)
- Metodického pokynu MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Č. j. 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j.: 10194/2002-14
- Vyhlášky MŠMT č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 – 2012

2. Úvod

V naší mateřské škole se snažíme vytvářet psychosociální podmínky vhodné pro děti, tj. spokojenost, jistotu, pocit bezpečí, které vytváříme vlastním přístupem – respektujeme potřeby dětí, nepřetěžujeme, nespěcháme, umožňujeme postupnou adaptaci na prostředí, i na nové situace. Všechny děti mají rovnocenné postavení. Volnost a osobní svoboda jsou vyváženy s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád a učit děti pravidlům soužití. Dospělí se chovají spolehlivě a důvěryhodně. Děti dostávají jasné a srozumitelné pokyny. Třída je přátelským společenstvím, ve kterém se děti rády zdržují. Vzdělávací nabídka je vybírána dle rozumových schopností a individuálních potřeb. S dětmi sympatizujeme, podporujeme je v jejich samostatných pokusech, oceňujeme a vyhodnocujeme konkrétní projevy a výkony a snažíme se reagovat přiměřeně pozitivním hodnocením. Věnujeme se neformálním vztahům dětí ve třídě a ovlivňujeme prosociálním směrem.

3. Základní cíle

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Rozvoj a podpora sociálních kompetencí dětí
- Rozvoj tvořivosti, samostatnosti a sociálních dovedností
- Pestrá nabídka činností aktivit jako prevence „nudy“ a stresu
- Zapojení témat souvisejících s prevencí sociálně patologických jevů do činností
- Rozvoj dítěte a jeho schopností
- Výchova k základním návykům chování ve společnosti

4. Metody a formy práce

- Vytvoření pozitivního sociálního klimatu v MŠ, atmosféru důvěry, pohody a klidu bez strachu z neúspěchu
- Samostatná práce dětí
- Vést děti ke schopnosti samostatně projevit svůj názor
- Využití různých her, navození situací, které vyžadují různé způsoby řešení

5. Témata prevence prolínající se předškolní výchovou

Roční plán činností a akcí se každý školní rok aktualizuje a navazuje na předešlé roční plány.

- Hlavní cíle:
- Chápat přírodu jako celek. Uvědomovat si sounáležitost s přírodou a sledovat zákonitosti v přírodě. Pozorování okolí v proměnách celého roku.
Prostřednictvím programu mohou děti blíže poznávat strom jako celek, jeho jednotlivé části, získají poznatky o tom, co potřebuje strom pro svůj život a ke svému růstu. Přirovnání života stromu a lidský život, život ve společenství. Poznávání, jak spolu souvisí živočišná a rostlinná říše, jak se navzájem ovlivňují. Rozvoj smyslu pro přátelství a mravní zásady. Důraz je kladen na zásady slušného chování a etiku. Motivace k činnosti, ochrana přírody, aktivní podílení se na její obnově. Vnímané změny se snažíme přijímat a aktivně se s nimi vyrovnávat, rozeznáváme problémy a samostatně je řešíme. Učíme se nést odpovědnost za své jednání. V oblasti učení chceme být tvůrčí a inovativní. Uvědomování si důsledků svého chování. Učit se zejména prožitkem a situační učení. Dovedt každé dítě k maximálnímu rozvoji fyzické, psychické a sociální samostatnosti. Naučit se základní schopnosti a dovednosti důležité pro celý náš život.
- Rozvíjet jedinečnost dítěte a podporovat ho v jeho jedinečnosti s důrazem na hledání a rozvoj potenciálu.

6. Spolupráce s rodiči

Již léta se za kardinální nedostatek všech preventivních aktivit považuje nezáměr a minimální spolupráce rodičů. Veškeré snahy o zapojení rodičů na úrovni základních a středních škol vyznívaly v lepším případě jako nedostatečné, ve většině případů jako marné. Je to dáno celkovým odtažitým vztahem rodičů a školy, což je velký problém, na kterém se podílí obě zúčastněné strany.

Situace na úrovni mateřských škol je příznivější, což je dáno jednak **větším zájmem rodičů o dítě předškolního věku a zejména denním kontaktem učitelů s rodiči**. Zde je místo k založení pozitivních a přirozených vztahů ke škole ze strany rodičů, tady je řešení problému, kterým je malý zájem a informovanost rodičů o prevenci společensky neakceptovatelných jevů.

- Poskytování pravidelných informací o dětech
- Vkládání aktuálních informací na internetové stránky školky
- Zapojování rodičů do aktivit školky: Podzimní slavnost, focení v MŠ, besídky (např. vánoční besídka), výzdoba školy, celoroční projekt STROMY, Den otevřených dveří a zápis, Den rodiny, pasování předškoláků
- Včasné informování rodičů o nevhodném chování dítěte a následné hledání vhodného řešení dané situace: Individuální schůzka s rodiči.

7. Oblasti

7. 1. Péče o moje tělo

(Rozvoj pohybových dovedností)

- TV chvilky (součástí práce pedagogů **viz režim dne MŠ a plán tělovýchovné oblasti**)
- Přirozený pohyb při hrách ve třídě i venku

- Zdravotní cvičení (viz **plán tělovýchovné oblasti**)

Integrovaný blok: Člověk

7. 2. Péče o zdraví

(Otužování- přispívá k posílení imunitního systému)

Zvýšená hygiena a opatření v důsledku výskytu nemoci Covid – 19 – přijatelnou formou děti seznámit s touto situací - nestrašit

- TV chvilky (součástí práce pedagogů viz režim MŠ)
- Pobyt venku (vycházky do okolí, venkovní akce MŠ - např. šipkovaná, podzimní procházka, den dětí, den rodiny)
- Sezónní sporty (např. fotbal, sáňkování)
- Plavání
- Vhodné oblékání (nutná spolupráce s rodiči)
- Hygienické návyky

Pozor na alergie - informace od rodičů a pediatra

Integrovaný blok: Člověk

7. 3. Zdravé stravování

(Spolupráce se ŠJ)

- Potravinové alergie - zjišťovány na začátku roku
- Poznávání ovoce a zeleniny
- Hry dětí v kuchyňkách s imitací potravin
- Pitný režim - dbát na jeho dodržování

Integrovaný blok: Příroda

7. 4. Relaxace

(Odpočinek během dne)

- Odpočinek při volných hrách a řízených činnostech (dítě si odběhne odpočinout a poté se vrátí zpět do hry)
- Odpočinek po obědě (četba pohádky)
- Relaxační cvičení (TV chvilka)

7. 5. Prevence při volných hrách dětí

Setkáváme se s tím, že děti při hře s kamarády zavedou řeč na kouření, pití alkoholu: reagujeme povídáním o nevhodném používání těchto látek a o tom, co je vhodnější. V dnešní době se děti s těmito jevy setkávají přímo na ulici.

8. Závěr

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.

Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky používání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)

- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých
- mít a hájit vlastní názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Pokud nejsou osvojeny uvedené ochranné kompetence jsou tyto děti zasaženy v pozdějším období různými nežádoucími jevy, jako je agresivita, nekázeň, nesnášenlivost, neschopnost řešit problémy, stres a frustrace, dochází i k sebepoškozování dětí. Důsledkem je poté náchylnost ke zneužívání medikamentů, drog, alkoholu, šikana, násilí, vandalismus, xenofobie apod.

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno **osobní zkušeností dítěte**. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činnosti pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělí a tím, že takovou činnost zkouší, získávají sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Motivace k těmto činnostem musí vycházet z dítěte a musí být respektován jeho zájem. Pak nedochází ani k nedostatečné ani nadměrné stimulaci dětí. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnucuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé partnerské vztahy ve školce.

Prožitkové učení, kdy dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně, je **vlastní předškolnímu věku**. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Zkušenosti získává především tím, že něco dělá a to co dělá, prožívá. Mentalitě předškolního věku není vlastní organizované, hromadné vyučování frontální metodou. Není proto vhodné vyrábět speciální protidrogové nebo jiné preventivní programy pro předškolní věk.

Předškolní vzdělávání je dnes vnímáno mimo jiné také jako **důležitý počátek pozitivního socializačního procesu**, který je významný pro další rozvoj dětí a jejich společenské začlenění. To jsou hlavní důvody, proč je v současné době tato oblast předmětem aktuálního zájmu a je státem podporována.

Je tím zároveň naplňována i Úmluva o právech dítěte a strategický program Světové zdravotnické organizace pro Evropu.

Dále vedeme děti ke slušnému chování k sobě navzájem a k dospělým lidem. Zároveň jim vysvětlujeme, že se nemají s cizími lidmi bavit, nic si od nich brát, sbírat věci, které jsou na zemi. Ve třídách jsou stanovena pravidla, která jsme si s dětmi vytvořili společně. Děti se domlouvají na hru spolu, vedeme je k tomu, aby se domluvily, aby si neubližovaly. Řešíme případné lži o kamarádovi.

V Proseči 1. 9. 2022

.....
Mgr. Romana Pešková
ředitelka ZŠ a MŠ Proseč

.....
Ilona Šenkýřová

Vypracovala: Ilona Šenkýřová